Nijmegen

Postadres
Gemeente Nijmegen
MO10
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres
Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactpersoon
Jeanne Janssen
j.janssen@nijmegen.nl
T 024 – 329 25 00

Ons kenmerk
E24.002519

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Datum 9 juli 2024
Onderwerp Intrekken aanwijzingsbesluit

Geachte leden van de raad,

Met deze brief informeren wij u over het door het college vastgestelde besluit van 09 juli 2024 om een nieuw aanwijzingsbesluit met maximumstelsel vast te stellen. De aanleiding om dit besluit te nemen is de uitspraak van de rechtbank d.d. 28 juni 2024, met betrekking tot de twee geweigerde registraties. Dit besluit heeft gevolgen voor de stad, de straatsekswerkers, de zorgaanpak van deze doelgroep en de bezoekers van de tippelzone. In de raadsvergadering van 3 juli jl. heeft u een motie ingediend met betrekking tot de tippelzone. De burgemeester heeft reeds antwoord gegeven op de door u gestelde vragen. Bovendien heeft wethouder Visser ook een aantal vragen beantwoord.

In eerdere brieven hebben wij u op de hoogte gehouden over de Zorgaanpak Straatsekswerkers (zie brief 23 februari 2021, 6 juli 2021 en 12 juli 2022), het huidige beleid en de juridische ontwikkelingen. In deze brief informeren wij u over het collegebesluit en welke gevolgen deze veranderde werkwijze kan hebben voor de zorg voor de huidige groep straatsekswerkers en de openbare orde en de veiligheid in de stad.

Historische context
In 2007 is de registratieplicht opgenomen in het aanwijzingsbesluit Tippelzone. In die tijd was er op de tippelzone veel overlast. Deze overlast had onder meer te maken met de aantallen straatsekswerkers en bezoekers op de zone. Deze drukte veroorzaakte dat het afwerken bij de haven en de Havenweg plaats vond en dit gaf veel onveiligheid en overlast. Om de onveiligheid voor de werkers, bezoekers en omgeving terug te dringen en beheersbaar te houden is de registratie destijds ingevoerd. Op deze wijze was ook de zorgaanpak voor de straatsekswerkers en een relatief veilige werkplek beschikbaar.

In 2022 is het beleid geactualiseerd. Er is gekozen voor het in stand houden van het huidige beleid met een eenmalige en beperkte uitbreiding; straatsekswerkers konden zich opnieuw registreren voor de tippelzone op basis van een nieuw aanwijzingsbesluit.
Vereisten waren dat de werkers vanaf 1 januari 2020 met regelmaat werkzaam waren op de zone en/of gebruikt maakten van het zorgaanbod. Met de actualisatie van het beleid

bleven bestaande rechten in stand en daarnaast kregen geregistreerde straatsekswerkers, die gebruik maakten van het zorgaanbod, toegang tot de tippelzone. In 2023 ging het om 18 geregistreerde straatsekswerkers. Beheersbaarheid en relatieve veiligheid van de vrouwen en een goede zorgverlening stonden daarbij centraal.

Juridische ontwikkelingen
Op 17 mei jl. diende de rechtszaak rondom twee geweigerde registraties. Deze registraties zijn geweigerd omdat beiden niet voldoen aan de in het besluit gestelde voorschriften. Dit leidde tot juridische stappen door de aanvragers. Naast deze aanvragers heeft ook de stichting Bureau Clara Wichmann(BCW) bezwaar gemaakt tegen de twee afwijzingsbesluiten. In een uitspraak van 28 juni 2024 heeft de rechtbank het beroep van de twee straatsekswerkers gegrond verklaard en de voorschriften in het Aanwijzingsbesluit Tippelzone, o.a. de registratieplicht in strijd geacht met de privacyregels en per direct onverbindend verklaard. Deze uitspraak heeft directe gevolgen voor de tippelzone. De zone wordt namelijk per direct voor eenieder toegankelijk zonder registratie. BCW heeft in het voortraject meerdere malen aangegeven dat zij voorstander zijn van het openzetten van de tippelzone voor alle straatsekswerkers. Inmiddels is ook het persbericht van BCW naar buiten gebracht waarin zij landelijk bekendheid geven aan de mogelijkheid voor alle sekswerkers om de tippelzone te gebruiken.

Nieuw aanwijzingsbesluit Tippelzone
Naar aanleiding van de uitspraak van de rechtbank is gekozen voor het invoeren van een maximumstelsel. Bij dit stelsel gaan we uit van maximaal 20 dagpassen. Dit aantal lijkt passend en beheersbaar om te kunnen blijven handhaven en de veiligheid te waarborgen. Op de tippelzone bevinden zich 6 werkplekken. Daarnaast is er in huiskamer de Cirkel beperkt ruimte voor contact tussen de sekswerkers en de medewerkers van de huiskamer. Het aantal van 20 is dan ook gebaseerd op fysieke werkplekken op de zone en het kunnen bieden van een (sociaal) veilige werkplek voor de straatsekswerkers. Dit maximum stellen wij tevens om daarmee de gevolgen voor de openbare orde en veiligheid beheersbaar te houden. Er bestaat een mogelijkheid van een aanzuigende werking van straatsekswerkers vanuit het hele land en Europa. Om deze reden is het noodzakelijk om een maximum te stellen.

Dag-pasjes: Identificatie i.p.v. registratie
Er mag geen straatsekswerk worden uitgeoefend door personen die de leeftijd van18 jaar nog niet hebben bereikt. Bij twijfel of verdachte situaties zal dit door middel van een identificatie worden gecontroleerd. Bij een identificatie worden er geen bijzondere persoonsgegevens verwerkt op basis van de AVG. Er moet wel een goede reden zijn om een identificatie te vragen. Bijvoorbeeld bij een verdenking dat iemand nog niet de 18-jarige leeftijd heeft bereikt is de vraag naar een ID mogelijk.

Aantallen
Op dit moment beschikken 18 straatsekswerkers over een registratie (april 2024). Hiervan maken 11 straatsekswerkers gebruik van de tippelzone en de huiskamer. Van deze 11 straatsekswerkers werken er 5 zeer regelmatig op de tippelzone. De overige 6 straatsekswerkers werken een paar dagen per maand op de tippelzone, variërend van 1-2

dagen per maand (3 straatsekswerkers) tot 4-7 dagen per maand (3 straatsekswerkers). Zij bezoeken allemaal de huiskamer de Cirkel.

Gevolgen en risico's

Het vaststellen van een nieuw aanwijzingsbesluit Tippelzone waarbij een maximumstelsel is opgenomen kent de onderstaande gevolgen en risico's:

- Het zonder registratieplicht openhouden van de tippelzone betekent dat de Nijmeegse tippelzone open staat voor alle straatsekswerkers van Nederland (en Europa). Omdat wij op dit moment een van de weinige gemeenten zijn die nog een tippelzone kent, zal dit een aanzuigende werking met zich kunnen meebrengen;
- Er bestaat kans op verdringing van de voormalig geregistreerde staatsekswerkers;
- Wanneer het te druk wordt op de tippelzone en men buiten de zone gaat tippelen geeft dit onrust en overlast. We hebben eerder deze ervaringen opgedaan. Het afwerken verplaatste zich naar de Havenweg en de haven;
- Een toename van agressie, misbruik en geweld tegen straatsekswerkers;
- Sluiting van de tippelzone in de coronatijd zorgde ervoor dat de straatsekswerkers in de omgeving van de huidige zone naar klanten zochten;

Handhaving openbare orde en veiligheid

De invoering van het nieuwe aanwijzingsbesluit Tippelzone heeft mogelijk gevolgen voor de openbare orde en veiligheid in de omgeving van de tippelzone. Nu de registratieplicht is komen te vervallen is de vrees dat de overlast en criminaliteit op en rondom de locatie zal toenemen. Te denken valt aan:

- Een aanzuigende werking van straatsekswerkers elders in het land of buitenland.
- Een toename van de verkeersstromen richting de zone in verband met een toename van het aanbod aan straatsekswerkers. Vooral rondom het Kronenburgerpark, Joris Ivensplein en omliggende straten zal verkeersoverlast kunnen ontstaan.
- Een toename van het aantal drugsdealers rondom de locatie als gevolg van een toename van het aantal sekswerkers, gezien het feit dat bekend is dat een groot deel van de straatsekswerkers drugs gebruikt.
- Een toename van andere drugsgebruikers op en rondom de locatie door de aanwezigheid van drugsdealers, zoals bijv. dak – en thuislozen met een verslavingsprobleem die zich hier zullen ophouden.
- Een toename van de overlast voor omwonenden en bezoekers rondom het Kronenburgerpark, Joris Ivensplein en omliggende straten (bezoekers van de zone, drugsdealers, drugsgebruikers).
- Het risico van mensenhandel, waarbij slachtoffers van mensenhandel zonder enige beperking of toezicht op de zone te werk kunnen worden gesteld.

Op basis van de APV kan er worden opgetreden tegen illegaal tippelen en kunnen er eventueel ook aanvullende maatregelen worden opgelegd zoals verblijfsontzeggingen om herhaling te voorkomen. Dit zijn reguliere middelen die al worden ingezet bij illegaal

tippelen. Verder zullen wij indien nodig fysieke maatregelen treffen rondom de tippelzone om overlast voor de omgeving te voorkomen.

Huiskamer de Cirkel en Zorgaanpak
Huiskamer de Cirkel bevindt zich op de tippelzone en de straatsekswerkers kunnen hier terecht voor opvang gedurende de avonduren. Hier is ruimte voor contact, voorlichting over veilig werken en middelen gebruik. Er bestaat samenwerking met de GGD voor periodieke soa-tests en verstrekking van anticonceptie. De Cirkel is voor de sekswerkers een laagdrempelige omgeving met toezichthouders in de loods en omgeving om de veiligheid te borgen.

Voortzetting Zorgaanpak voor huidige deelnemers
De zorgaanpak is een specifiek voor de doelgroep ontwikkelde aanpak. De zorg is gericht op de meest kwetsbare straatsekswerkers voor wie het in het kader van hun gezondheid en veiligheid dringend gewenst is om maatwerk te bieden. De nadruk van het maatwerk ligt op het bieden van rust en stabiliteit, met als doel te komen tot ruimte voor lotsverbetering. De zorgaanpak voor de groep straatsekswerkers is op dit moment geborgd bij twee zorgaanbieders (Iriszorg en Leger des Heils). Dit gebeurt middels het leveren van casemanagement, de inzet van een ervaringsdeskundige, voor aansturing en expertise, de inzet van een flexbudget en de inzet van een time-outvoorziening.

Op het moment van ingaan van het nieuwe aanwijzingsbesluit kunnen de 8 vrouwen die reeds gebruik maken van de Zorgaanpak deze zorg blijven ontvangen. Het gaat hier om vrouwen met zeer ernstige (veelal verslavings-) problematiek.
In de nieuwe situatie kunnen de overige vrouwen die werkzaam zijn op de tippelzone gebruik maken van Huiskamer de Cirkel voor voorlichting en preventie (o.a. kopje koffie, soa-test, anticonceptie).

Concreet:
- Na de vaststelling van het aanwijzingsbesluit met maximumstelsel blijven wij de WMO - zorgaanpak voortzetten voor de straatsekswerkers die op dit moment bij de zorgaanbieders in zorg zijn.
- We blijven sekswerkers motiveren en ondersteunen om uit het straatsekswerk te stappen en daarmee te werken aan lotsverbetering.
- De openstelling van de tippelzone kan de huidige doelgroep verdringen;
- De “nieuwe” doelgroep kom niet in aanmerking voor de WMO-zorgaanpak. Wel voor koffie, condooms en soa-test.
- Eventuele openbare ordeproblemen als gevolg van het vervallen van de registratieplicht en daarmee de openstelling van de zone voor de straatsekswerkers binnen het maximumstelsel.

Vervolg
In de komende maanden gaan we de ontwikkelingen op de tippelzone monitoren zodat we ook cijfers en ervaringen hebben.
We komen hier in september bij u op terug voor het vervolg.

Tot slot
Wij hopen u met deze brief voldoende te hebben geïnformeerd over de voorlopige wijziging van het aanwijzingsbesluit met maximumstelsel van 20 dagpassen en de zorgaanpak voor de ons bekende, in zorg zijnde straatsekswerkers in onze stad.

Hoogachtend,
College van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester